

PERSDOSSIER

WIELS 09.02-12.05.2013

THOMAS BAYRLE

ALL-IN-ONE

Inleiding

ein Pils bittel, 1972. Silkscreen print on cardboard, 88 x 63cm. Courtesy the artist

Thomas Bayle werd in 1937 Berlijn geboren. Hij woont en werkt in Frankfurt. Bayle is sinds het midden van de jaren zestig actief als kunstenaar en had een beslissende invloed op een hele generatie kunstenaars, niet alleen via zijn rol als leraar aan de gerenommeerde Städelschule in Frankfurt am Main (van 1975 tot 2002) maar ook door zijn deelname aan internationale tentoonstellingen zoals Documenta 3, 6 en 13, de vijftigste Biënnale van Venetië enz. In de loop der jaren heeft de kunstenaar een extreem coherent, bijna obsessief oeuvre opgebouwd, dat zijn trouw aan zowel popart, conceptuele kunst, als op-art op unieke wijze combineert.

Vanaf het midden van de jaren 60 ontwikkelt Bayrle werk dat gebaseerd is op de seriële herhaling van steeds hetzelfde patroon. Dit idee, geïntroduceerd door het structuralisme, zal de minimal art, de conceptuele kunst en de popart ingrijpend markeren. Met zijn collages, schilderijen, sculpturen, films en boeken werkt Bayrle een meeslepende beeldtaal uit. Zijn werk, dat zich inschrijft in de protestbewegingen van de tijd, is duidelijk kritisch en betrokken. Net zoals de filosofen en sociale wetenschappers van de Frankfurter Schule, waarmee hij ook een geografische nabijheid deelt, is Bayrle geïnteresseerd in de toen ontluikende massacultuur en in propagandamethoden. In volle Koude Oorlog incorporeert en combineert hij in zijn werk de symbolen van de kapitalistische en communistische maatschappijen die zich aan weerskanten van het IJzeren Gordijn ontwikkelen.

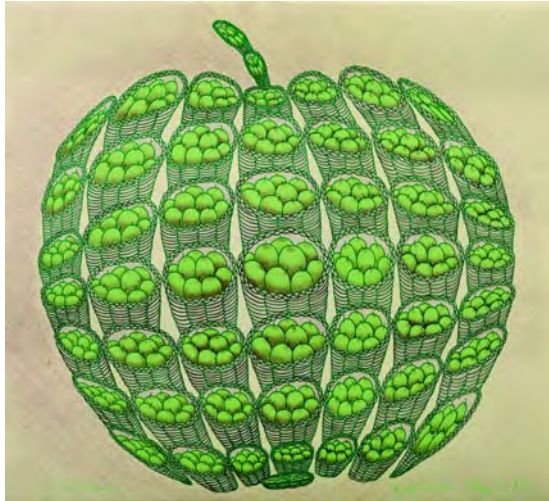
De tentoonstelling All-in-One draagt een titel die geïnspireerd is op een boeddhistisch gezegde, getransformeerd tot marketinginstrument. Ze biedt een breed overzicht van de volledige loopbaan van de kunstenaar, van de eerste kinetische machines tot zijn meest recente werken. De presentatie volgt geen chronologische lijn maar licht de verscheidenheid uit van de thema's en motieven die de kunstenaar onderzoekt: de consumptiemaatschappij, politieke propaganda, technologie, seksualiteit, religie, stedelijke ontwikkeling enz.

Commissaire : Devrim Bayar

De tentoonstelling: All-in-One

2^e verdieping : vooraan

In 1956 begint Thomas Bayrle in een textiel fabriek een tweejarige opleiding als wever. Uit deze ervaring zal een blijvende fascinatie ontstaan voor de structuur van het weven en voor de metaforische kracht ervan. Geleidelijk aan leiden het repetitieve werk in de fabriek, de eentonigheid en de verveling tot een visie op weven als iets wat individuele draden transformeert tot een gestructureerd geheel, wat de kunstenaar ziet als een metafoor voor het sociale weefsel.

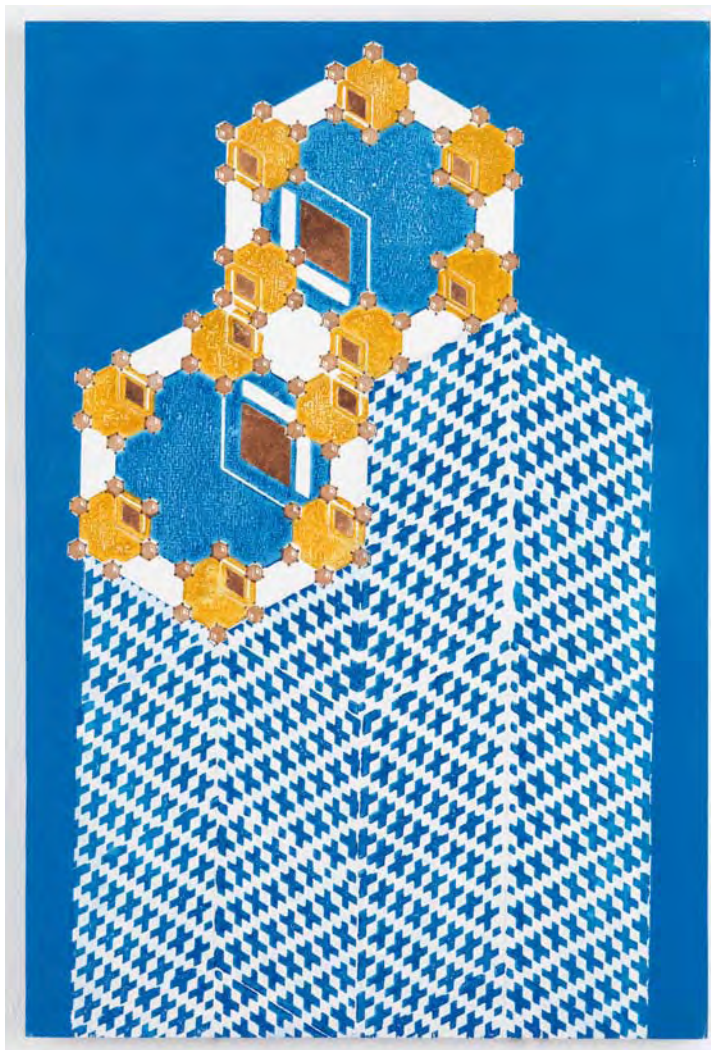

Apfelbrei, 1974. Offset lithography on paper, 46 × 48 cm. Courtesy the artist

Bayrle is diep getroffen door de massaparades in China, dat hij in 1964 ontdekt, in het bijzonder door de immense massabijeenkomsten waarbij elk individu een punt vormt in een gigantisch bewegend beeld. Hij realiseert zijn eerste 'super-images' van grote motieven die bestaan uit een veelheid van kleine identieke patronen. Op het moment van het zogenaamde 'Wirtschaftswunder' bouwt Duitsland zijn economie terug op. De nieuwe producten die in de naoorlogse periode verschijnen – in het bijzonder in Frankfurt, waar de grootste Amerikaanse militaire basis van Duitsland is gevestigd – dringen Bayrle's universum binnen: blikjes gecondenseerde melk, flessen met geconcentreerde Maggi-bouillon, op industriële schaal geproduceerde groenten en fruit enz. Zo smelt de kunstenaar de iconografieën van het communisme, het kapitalisme en het fascisme tot één geheel samen, want voor hem zijn de massaproductie in het Westen en de massademonstraties in Oost-Europa visueel gezien gelijkaardig. Tekeningen, collages, zeefdrukken, behangpapier, geaccumuleerde objecten: de kunstenaar maakt gebruik van verschillende technieken om werken te creëren die er uitzien als popart maar die kritisch staan tegenover de consumptiemaatschappij en de politieke indoctrinatie.

2^e verdieping : achteraan

Tijdens de oorlog ontvluchtte Thomas Bayrle met zijn familie Berlijn en, net als vele anderen, trokken ze naar een klein plattelandsdorp. Daar was hij het enige protestante kind te midden van een overwegend katholieke gemeenschap. Maar in plaats van zichzelf te bevrijden uit deze 'bekrompenheid' (zoals zijn ouders het zagen), raakte hij geïnteresseerd, zelfs gefascineerd, door de religieuze rituelen van zijn buren. Vooral het maken van de kruisjes, het gezoem en de klaagzangen die hij zag en hoorde tijdens de wekelijkse kerkdiensten, trokken zijn aandacht. Later, in de fabriek, beschouwt de kunstenaar het oorverdovende lawaai van de machines als een obsederend religieus lied. Sindsdien loopt de analogie tussen de repetitieve ritmes van het gebed en die van de machines als een rode lijn doorheen zijn werk. In het tijdperk van de technische reproduceerbaarheid van het beeld geeft Bayrle een schets van de maatschappij van de nieuwe media en getuigt hij van het groeiende enthousiasme voor technologieën zoals televisie, klonen, de auto-industrie, de digitale beeldtechnologie, enz.

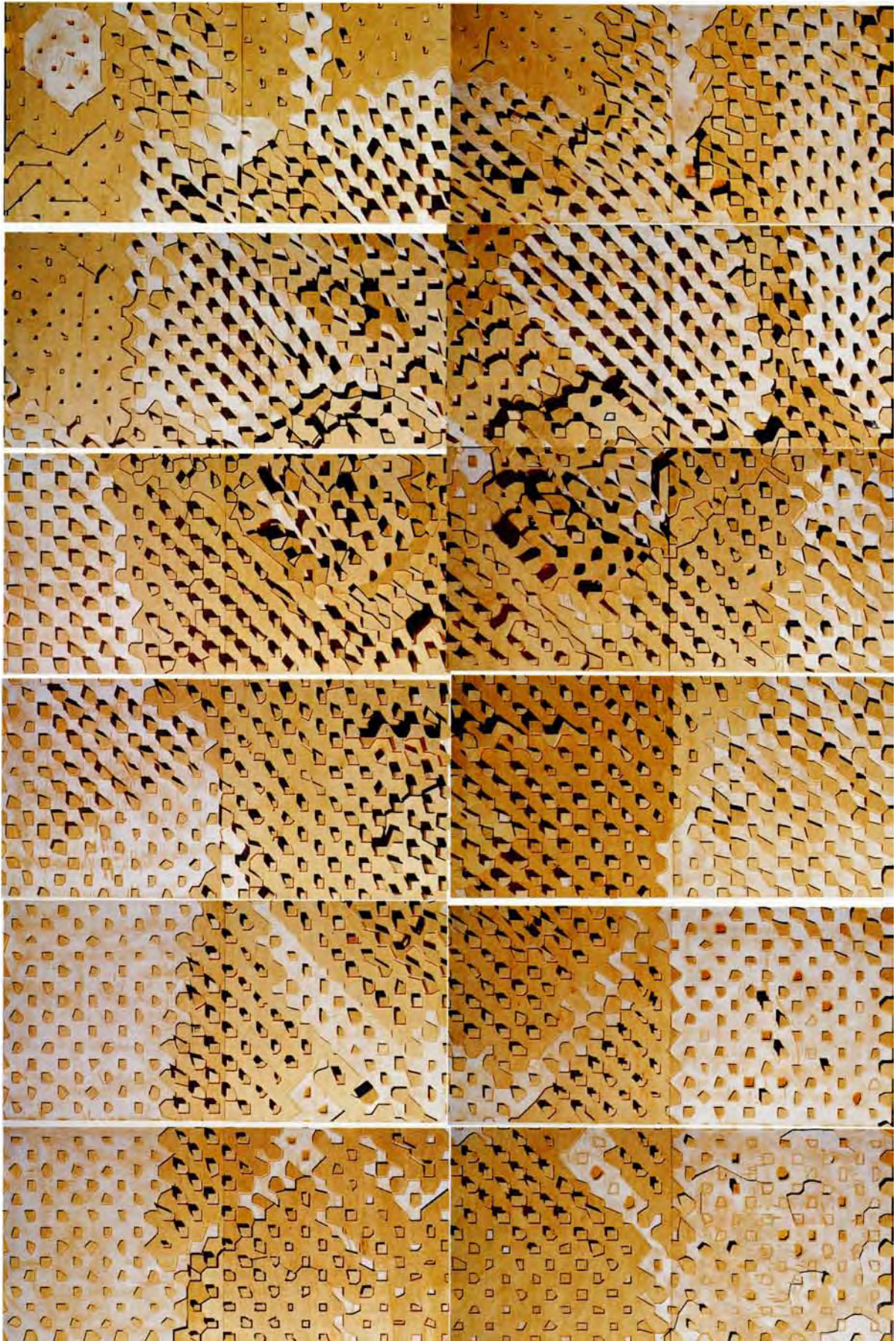
TV Madonna, 1987, Acrylic on wood, stamped, 62 °— 42 cm

Veel werken van Bayrle geven de indruk dat ze digitaal werden gemaakt. Toch begint de kunstenaar slechts vanaf 1988 computerprogramma's te gebruiken om zijn beelden te realiseren. Het tweeluik *Canon meets Utamaro* en *Canon meets Sharaku* getuigt van deze dubbele aard van het beeld: elk werk toont een achttiende-eeuwse meester van de Japanse prentkunst doorheen het prisma van de nieuwe, massaal in Japan geproduceerde camera's. *Utamaro* werd trouwens handmatig gemaakt – zoals de meeste werken van de kunstenaar uit die tijd – met een collage van beelden die worden bekomen door bladen latex onder een fotokopieermachine te leggen en zo te vervormen. *Sharaku* werd dan weer geproduceerd met een Ataricomputer, door middel van een computerprogramma dat speciaal voor de kunstenaar werd gecreëerd.

3^e verdieping – vooraan

Vanaf de jaren zeventig komen er ook urbane montages, bovenop de afbeeldingen van lichamen en objecten. Steden worden in deze beelden samengesteld uit gestandaardiseerde modules en zien eruit als monotone, mechanische en vervreemdende omgevingen. Ze doen denken aan de wereld van de Duitse groep Kraftwerk, wiens LP *Autobahn*, uitgebracht in dezelfde periode, een nieuw soort koude en robotische elektronische muziek inluidt.

Bij het binnenkomen van deze zaal staat de Amerikaanse architect Philip Johnson centraal, een belangrijke en controversiële figuur uit de modernistische en postmodernistische architectuur. Aan de ene kant zien we zijn gepixeleerd portret, dat op de vloer wordt gepresenteerd als een stedelijk landschap; aan de andere een soort architectonische structuur waarvan de gevels de layout van de cover van de New York Times nabootsen. Vlakbij het portret van deze ontwerper van moderne steden doolt de figuur van de Venezolaanse terrorist Ilich Ramírez Sánchez, ook wel Carlos de Jakhals genoemd, die in 1975 in Wenen een grootscheepse gijzeling orchestreerde tijdens een vergadering van de OPEC-leiders. De monumentale installaties en de later gemaakte sculpturale reliëfs van met elkaar verweven autosnelwegen zijn een voortzetting van de thematiek van de ongebreidelde groei van moderne steden en hun verkeer. Via een netwerk van snelwegen tonen de muurreliëfs beelden uit propagandatijdschriften die de kunstenaar ontdekte toen hij in 2005 gedurende 3 maanden in China verbleef.

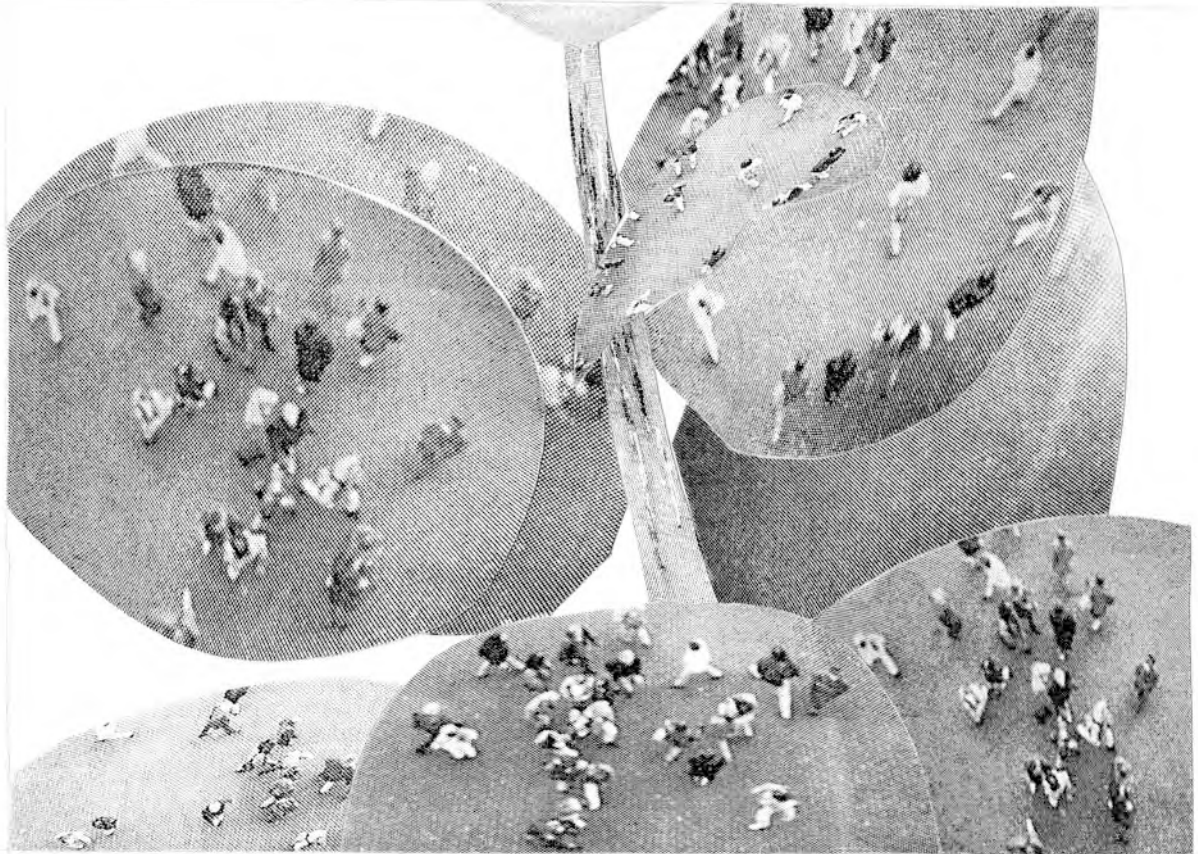
Philip Johnson, 1999, wood, 420° — 280 cm. Courtesy the artist

3^e verdieping : achteraan

Hoewel Bayrle's vervormde beelden voorlopers lijken van de digitale revolutie, blijft hun productiewijze grotendeels ambachtelijk, zoals blijkt uit het geheel van werken dat in deze ruimte wordt getoond. Heel wat werken van de kunstenaar werd effectief met de hand gemaakt, door middel van een moeizaam proces van printen op rubber, van fotokopieën en collages, dat Bayrle realiseerde in samenwerking met zijn vrouw, wat vrienden en studenten. Het is pas vanaf de late jaren tachtig dat de kunstenaar het gebruik van computers in zijn werk integreert, in het bijzonder voor de creatie van films (met name Dolly en Autobahnkreuz, die op de tweede verdieping worden getoond) en sculpturale reliëfs die penseeltrekken afbeelden, werken waarvan hier een aantal voorbeelden worden getoond.

De reeks documenten laat ook zien hoe elk beeld gecodeerd wordt. Volgens Bayrle kan elk beeld worden beschouwd als een echte machine – een in hoge mate gestructureerd geheel van onderdelen – naar het voorbeeld van de motoren die in het midden van de ruimte staan. Dit zijn de meest recente werken van de kunstenaar en ze doen denken aan zijn eerste machines (zie Ajax, The Orgy of Nuremberg en Mao and the Schoolboys op de tweede verdieping). Eenmaal uit elkaar gehaald, laten deze automotoren hun extreem gesofistikeerde mechanisme zien, dat de kunstenaar vergelijkt met miniatuurkathedralen. In het algemeen vragen Bayrle's werken om een blik van nabij. Want zelfs al is hun vorm als geheel onmiddellijk herkenbaar, dan nog nodigen de beelden en de sculpturen uit om de diverse elementen waaruit ze bestaan afzonderlijk te bekijken. Voor de kunstenaar is de breuk die tussen elke vervormde cel optreedt hoogst betekenisvol, hij identificeert haar met tegenstellingen of conflicten tussen verschillende individuen.

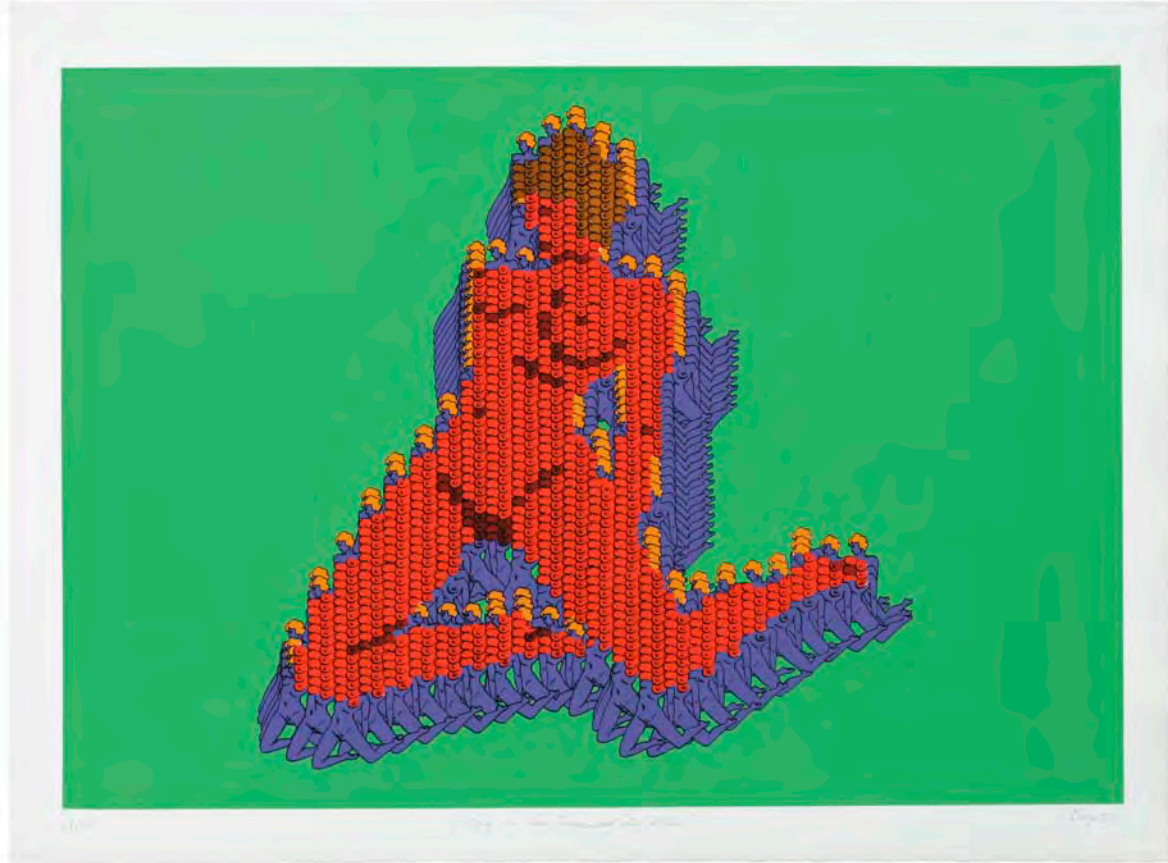
Gummibaum, 1993/1994. 16mm film van Thomas Bayrle en Daniel Kohl

4^e verdieping

Het politieke protest waaraan Bayrle in de jaren 60 deelneemt, gaat gepaard met de strijd voor seksuele vrijheid. Vanaf 1970 vult de kunstenaar, die de burgerlijke moraal bestrijdt, zijn iconografie aan met erotische afbeeldingen. Tijdens dezelfde periode verleent Bayrle met name zijn medewerking aan het linkse tijdschrift *Sexfront*, dat dienstdoet als handleiding in seksuele voorlichting voor een tienerpubliek. Net als zijn voorganger Duchamp koppelt Bayrle de begrippen seksualiteit en macht aan een machinale.

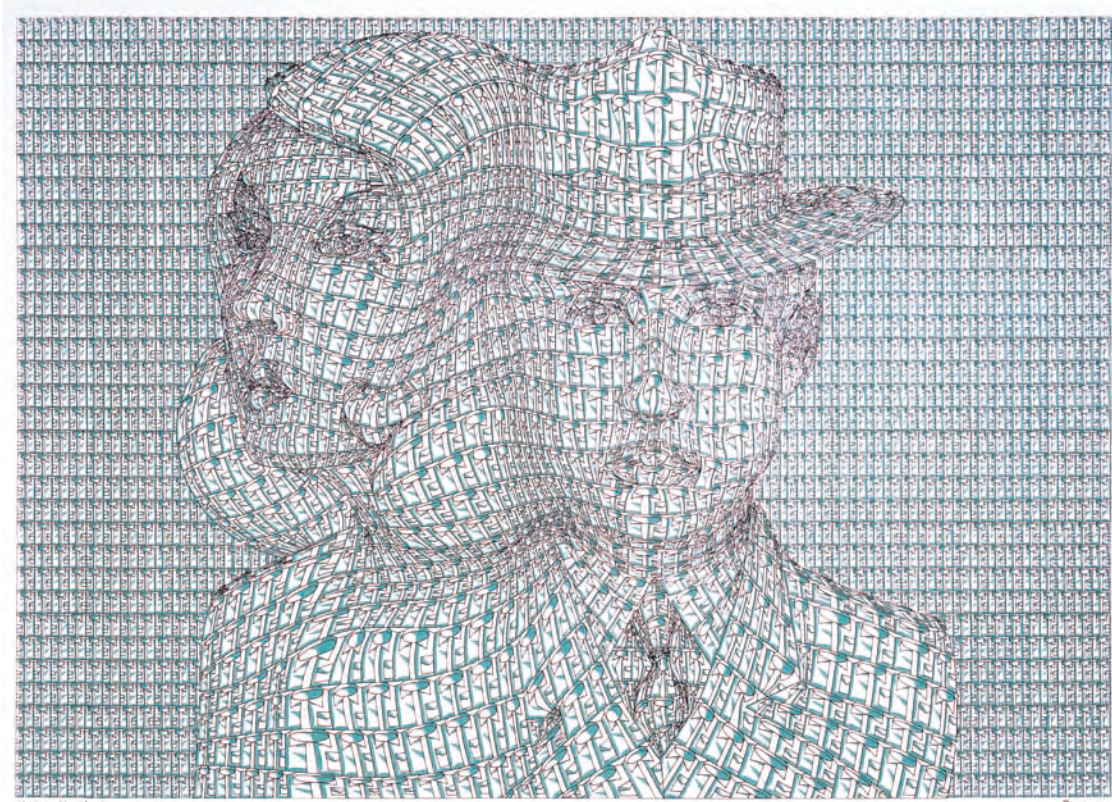
De reeks *Feuer im Weizen* werd voor het eerst uitgebracht in boekvorm. Daar waar de titel van de reeks (in het Nederlands vertaald door “vuur in de tarwe”) verwijst naar het idee van vuur als een metafoor voor opstand, getuigen de titels van de provocerende werken van de verscheidenheid aan onderwerpen die de kunstenaar evoceert: het kapitalisme (*General Electric*), het marxisme (*M-formation*), de Duitse cultuur (*Hänsel and Gretel*), de vertegenwoordiging van

seksuele drang bij de populaire cultuur (*A Streetcar Named Desire*)... *Feuer im Weizen* kan dus gezien worden als een verkort overzicht van het werk en de referenties van Bayle, in een (pro)creatieve toestand.

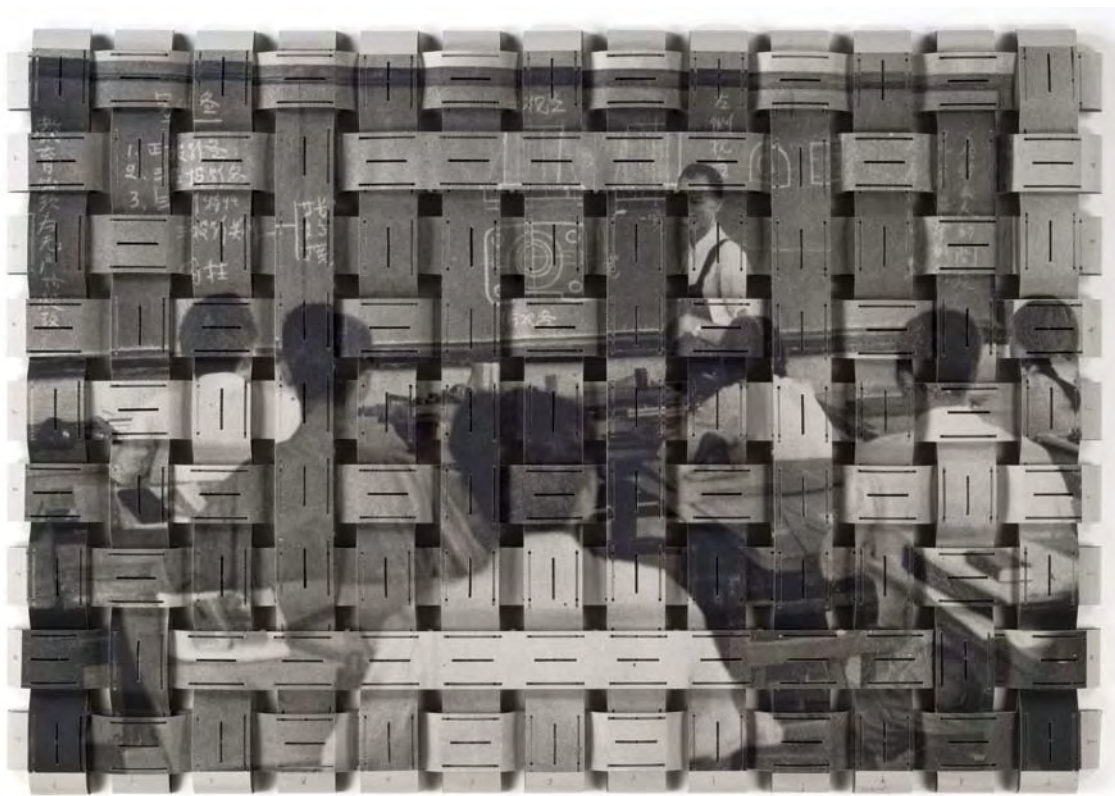

Steig in das Traumbad der Liebe, 1970, from the series *Feuer im Weizen*. Silkscreen print on cardboard, 47°—64 cm
Courtesy the artist

Selectie beelden

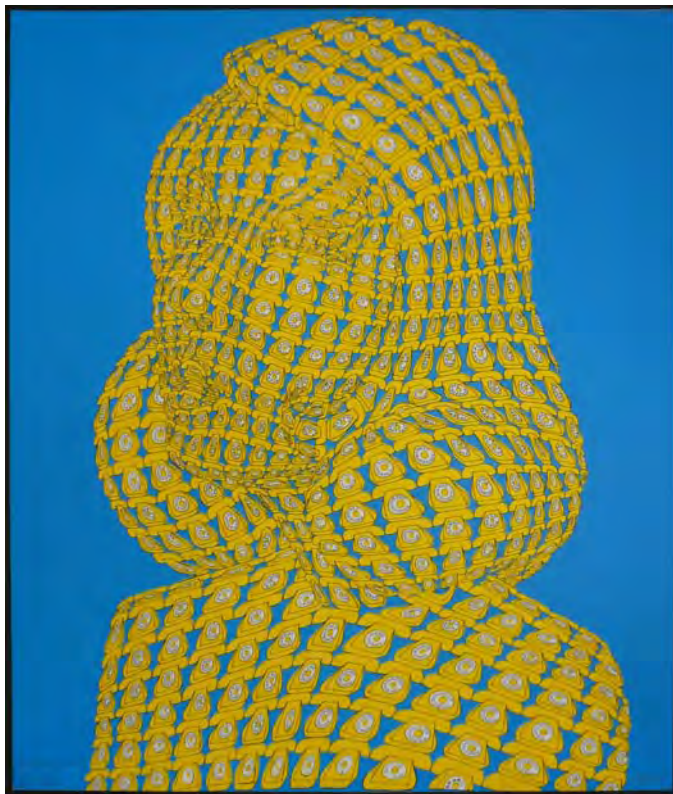
Thomas Bayrle, Hemdenleben (blaue Version), 1970. Silkscreen print on hand made paper, 55 x 75 cm. Courtesy of Barbara Weiss Gallery, Berlin

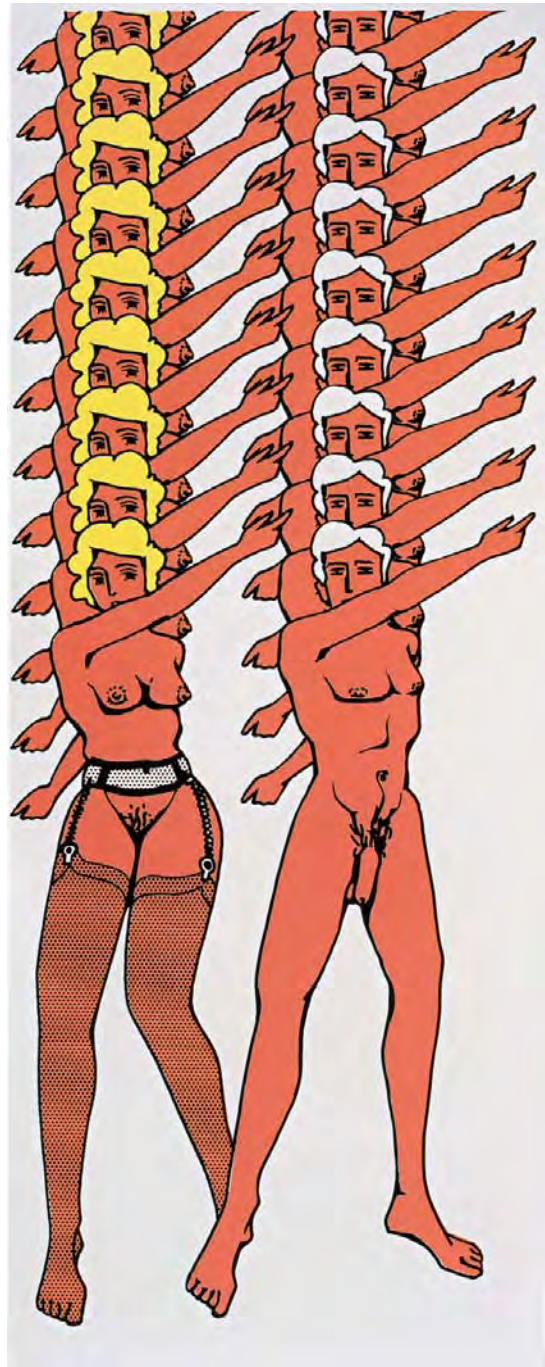
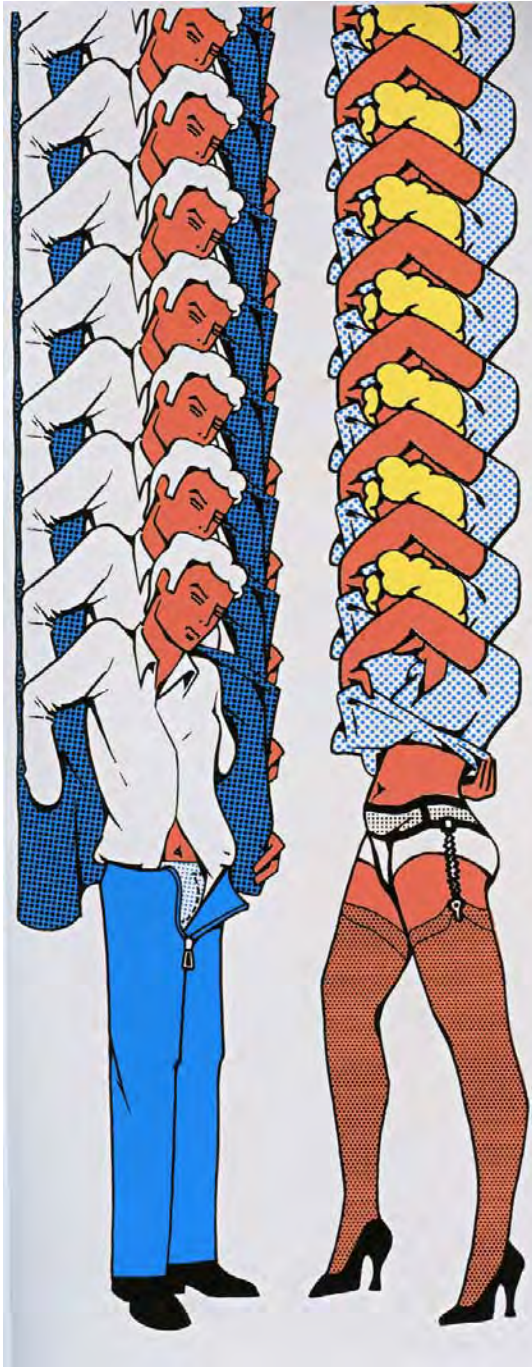
Thomas Bayrle, "School" Container, 2005. silkscreen print on cardboard on wooden grid, 93.5 x 134 x 4.5 cm. Courtesy of Barbara Weiss Gallery, Berlin

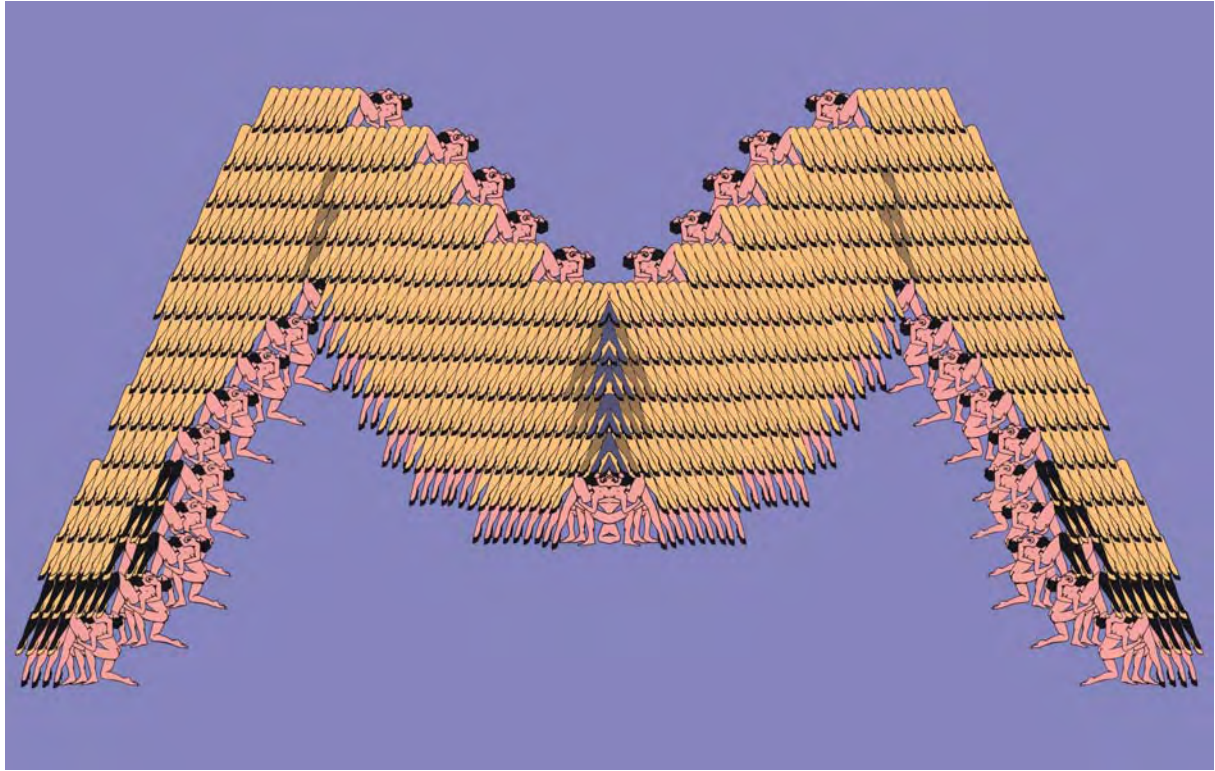
Thomas Bayrle, Detail of Frankfurter, 1980 / 2010
Section of wallpaper. Courtesy of the artist © Thomas Bayrle. Photos: Gerald Domenig

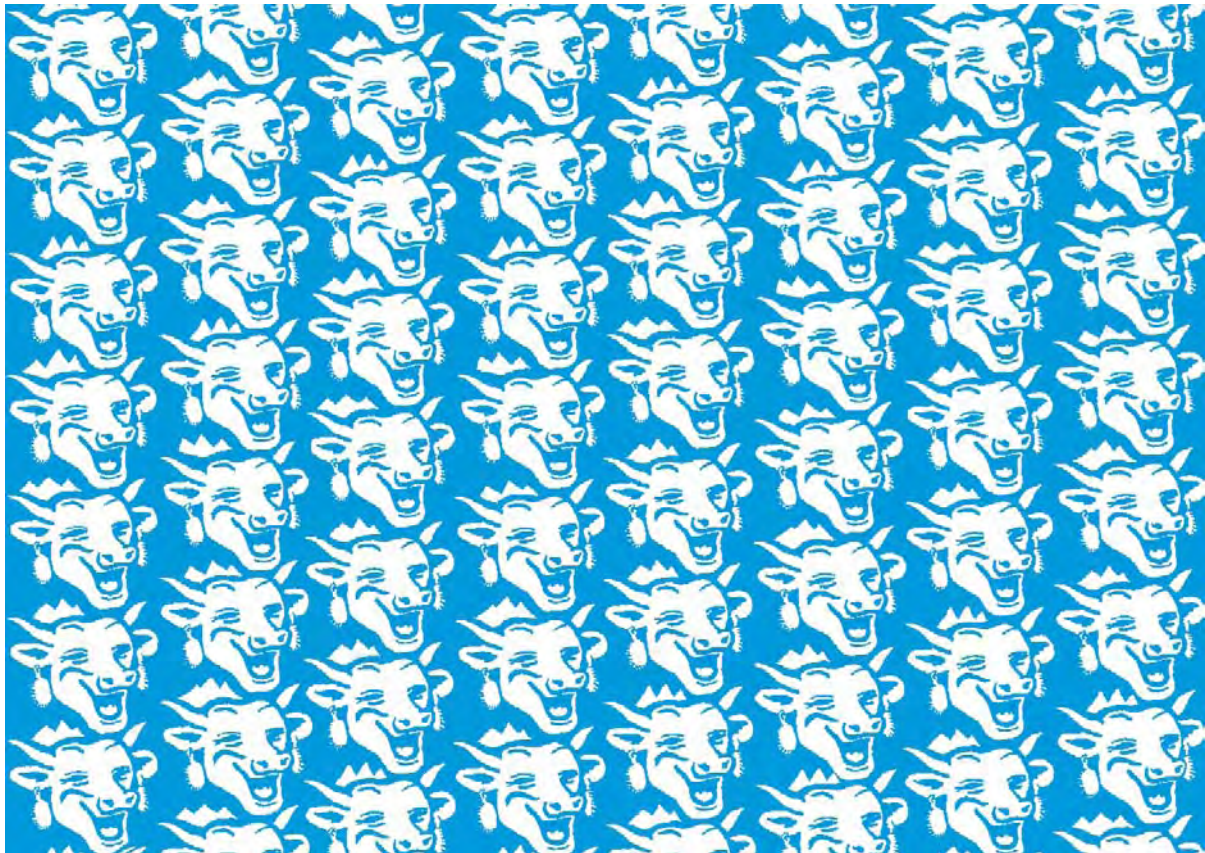
Thomas Bayrle, Christel von der Post Office, 1970
silkscreen print on cardboard , 48.5 x 49.7 cm
courtesy of Barbara Weiss Gallery, Berlin

Thomas Bayle, Wallpaper image from *Feuer im Weizen*, 1970, Maerzverlag. Courtesy Thomas Bayle / Hans Widauer

Thomas Bayrle, M-Formation, 1970, Silkscreen on paper, 60 x 85 cm. Courtesy of Barbara Weiss Gallery, Berlin

Thomas Bayrle, La Vache qui rit, 1967. Silkscreen print on paper. Wallpaper. Courtesy the artist.

Praktische informatie

Thomas Bayrle : All-in-One

09.02 – 12.05.2013

WIELS Centrum voor Hedendaagse Kunst, Brussel

Persconferentie : Donderdag 07 februari om 14u30

Opening: Vrijdag 08 februari om 18:30

Aanvullend programma

20.02.2013

Look Who's Talking: Devrim Bayar

Geleid bezoek aan de tentoonstelling door de curator (in het Frans)

28.02.2013

Lezing door Marta Kuzma over het werk van Thomas Bayrle

13.03.2013

Look Who's Talking: Thomas Bayrle

Geleid bezoek aan de tentoonstelling door de kunstenaar (in het Engels)

21.04.2013

Concert: SUD (Sergej Jensen, Stefan Müller & Micha Schulze)

12.05.2013

Finissage met een filmvertoning van Helke Bayrle's "Portikus Under Construction".

De filmvertoning wordt gevolgd door een gesprek met de filmmaker (in ht Engels)

WIELS Centrum voor Hedendaagse Kunst

Van Volxelaan 354

1190 Brussel

T +32 (0)2 340 00 53

www.wiels.org

Openingsuren

Woensdag-zondag: 11:00-18:00

Nocturne elke eerste en derde woensdag van de maand: 11:00-21:00

Gratis elke eerste woensdag van de maand

Gesloten op maandag en dinsdag

Tickets

8 €: Individuele bezoeker

5 €: Studenten (+18), leerkrachten, senioren (+60), groepen

3 €: Studenten (12-18), schoolgroepen, werkzoekenden

0 €: Kinderen (-12jaar) begeleid door hun ouders

1,25 €: "Artikel 27"

0 €: Elke eerste woensdag van de maand

Gratis rondleiding elke zondag om 15u

WIELS Pers :

Micha Pycke

Micha.pycke@wiels.org

+32 (0)486 68 00 70

+32 (0)2 340 00 51

The exhibition is supported by

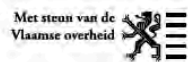
GOETHE-INSTITUT

Galerie
Barbara
Weiss

Gavin Brown's
enterprise, NY

B
E
R
E
T

WIELS thanks its partners for their support

Met steun van de
Vlaamse overheid

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

GENERATION
13

VLAAMSE
GEMEENS
CHAPSCO
MMISSIE

Loterie
Nationale
Loterij

Duvel

LEON EECKMAN
FINE ARTS INSURANCE

knaufGLASWOL

Wiels Club

DELVAUX

arte
BELGIQUE

LA PREMIÈRE

Knack
weekend
FOCUS

Le Vif
weekend
FOCUS

La Libre

Klara

metDMorgen

COBRA
.be